

obe pa je potrebno, da se ločijo dosledno politične stranke in režimi od naroda in države. Stranke in režimi se često menjajo, narod in država pa (če bosta vzgojena) bosta preživela še mnogo političnih strank in režimov. Šola in dom naj torej vzgajata zavedne narodnjake in državljane in naj ne dopustita, da bi mladino slepile politične stranke ali inozemska propaganda, vsaj ne prej, dokler ni za to zrela. In v ljudski šoli za to še prav gotovo ni zrela. — V petek je predaval učitelj poskusne šole Jože Pahor o obnašanju mladine in vzgoji. Predavanje je bilo polno prave humanosti in velike ljubezni do mladine. V soboto je predaval dr. V. Schmidt o poklicni vzgoji. Kot vodja banovinske poklicne svetovalnice je prav strokovnjaško razpravjal o tem vprašanju.

Reforma šolstva na Češkoslovaškem

Težki udarci, ki so v zadnjem tromesečju preteklega leta tako hudo zadeli republiko CSR in ves češkoslovaški narod — rodijo v sedanji rekonvalescentni dobi tudi izpremembe v šolstvu. Reforma češkoslovaškega šolstva je v glavnem izražena v desetih točkah:

1. Šola naj izrazi vse prirojene sile narodne celote. To pomeni, naj se izvede izbor sposobnih ljudi za odgovorna mesta. Ta izbor naj se izvrši iz celokupne široke narodne zakladnice. Psihološko pa je ta zahteva formulirana tako, da se omogoči slehernemu učencu splošna in posebna izobrazba, ki naj temelji na njegovih individualnih fizičnih in psihičnih vrlinah. Socialna stran te zahteve pa zahteva, da se strokovna in višja izobrazba organizira tako, da se iz državnih ali drugih obveznih sredstev preskrbijo sredstva za izobrazbo onim učencem, ki jih starši zaradi revščine ne morejo vzdrževati.

Boj za gospodarsko konsolidacijo in stabilizacijo zmanjšane države si ne more dovoliti luksus s takimi študiranimi dijaki, ki bi kot nestrokovnjaki ne izvrševali točno svojih dolžnosti in bi tako brez potrebe zasedli gotovo število mest. Izbor zmožnih ljudi ima svoj pomen že pri vzgoji na osnovnih in meščanskih šolah. Zato je treba že na tej stopnji v polni meri upoštevati individualnost vzgoje in pouka, upoštevati zanimanja učencev, diferenciacijo učne snovi in metode in dovršitev načina objektivne klasifikacije, psihološko-didaktične diagnoze in izbor učencev za višjo in strokovno izobrazbo.

2. Druga naloga nove češkoslovaške šole naj bo organizacijska enotnost šolskega sestava.

Enotna in dosledno notranje diferencirana naj bo češkoslovaška šola na vseh stopnjah.

Pri dosedanji pomanjkljivi šoli je učencev z dovršenim enajstim letom dolžan, da se odloči za svoj poklic, ki ga bo moral izvrševati vse življenje. In znani češki pedagogi, ki stremijo za reformo šolstva po opisanih zahtevah, stavijo naslednje vprašanje: Ali je v enajstem letu otrok tako zrel, da se more odločiti za kak poklic? Ali so v tej dobi njegove duševne zmožnosti že tako razvite, da pokaže svoje specialno zanimanje? In prava neracionalnost v izbiri poklica nudi celoti, t. j. državi nekvalificiranih ljudi, ki so v svojem poklicu dostikrat pravi slabiči. Nova češkoslovaška šola naj postavi svojo dobro vzgojeno mladino pred to težko vprašanje mnogo pozneje — najkasneje pa tedaj, ko je otrok pokazal svoje nagibe in prirojene zmožnosti. Ob taki priliki pa ne bo težko dobremu vzgojitelju skupno s starši določiti poklic bodočemu državljanu.

3. Nadaljno in obenem najvažnejše vprašanje reforme vzgoje je nujna potreba v izpremembi učnih predmetov. V stari šoli se je poučevala šolska mladina po nekaki predmetni metodi in se mnogokrat učila stvari, ki za življenje niso imele praktičnih vrednosti.

Krona vsemu tednu pa je bila nedeljska akademija otrok, ki so s svojimi neprisljnenimi nastopi praktično dokazali to, o čemer so njihovi učitelji in vzgojitelji prek tedna teoretično razpravljali. Nabito polna ogromna telovadnica bežigravske šole je pričala o velikem zanimanju javnosti. Posamezne točke je bilo treba ponavljati, posebno nastope najmlajših. Posebnost akademije pa sta bila nastop IV. in III. razreda, ki sta s kratkimi prizorčki pokazala šolsko delo po sodobnih načelih. To je bila novost, ki bi jo bilo treba pokazati čim večkrat, saj je med starši vzbudila veliko zanimanja in odobravanja.

Delo bežigravske poskusne šole zasluži vse priznanje in le želiti je, da bi se našlo tudi na podeželju mnogo posnemovalcev.

nizirane učiteljske šole kandidatom ne morejo nuditi. Zato je vzgajati bodoči učiteljski naraščaj na pedagoških akademijah, ki morajo imeti značaj visokih šol.

8. K vsoti teženj glede reforme češkoslovaške šole spada tudi zahteva za radikalnem poenostavljenju celokupne šolske administracije. Šolska administracija je tu namreč zelo papirnata in časa šolskim organom mnogo dragocenega časa, ki naj bi se vnaprej bolje uporabil za delo v učilnici.

—o—

PRIJAVE ZA UCITELJSKO ZBOROVANJE DNE 11. MARCA 1939. V LJUBLJANI

Doslej so prijavila svojo udeležbo naslednja JUU — sreska društva (v oklepajih so društveni predstavniki za meddruštveni odbor):

- 1. Ljubljana - mesto (tov. Vek. Mlekuz).
- 2. Ljubljana - vzhodni del (tov. Kosin Mirko).
- 3. Ljubljana - zahodni del (tov. Vrhovec Stanko).
- 4. Škofja Loka (tov. Vojteh Debeljak).
- 5. Kamnik (tov. Josip Napokoj).
- 6. Logatec (tov. Doljak Valentin).
- 7. Kranj (tov. Kus Viljem).
- 8. Litija (tov. Jože Zupančič).
- 9. Laško (tov. Mahkota).

Sestanek meddruštvenega odbora bo v ponedeljek, 20. t. m., ob 16. uri na sekciji JUU v Ljubljani, kjer se bo razpravljalo o definitivnem programu.

JUU — sresko društvo Litija

ZADRUGA PEDAGOŠKI TISK V MARIBORU.

Naročilnice za Ledinekovo razpravo »Moj oddelek« so bile poslane na vse šole v Sloveniji. Tovariše in tovarišice naprošamo, naj se v čim večjem številu poslužijo prednaročilne ugodnosti. Število prednaročnikov bo za nas važno radi določitve višine naklade.

Kdor je pripravljen prevzeti poverništvo za Pedagoški tisk, naj vpiše poleg svojega podpisa v rubriko za opombe »Poverjenik«.

Tovariše in tovarišice ponovno prosimo, da odpošljejo naročilnice najkasneje 20. t. m., tako da bodo zbrane vsaj do 25. t. m. pri tajniku v Vuzenici.

— Učitelji! V začetku marca izide Ledinekova razprava »Moj oddelek«. Ocenjevalci so se o delu najugodnejše izrazili. Tako pravi tov. Hudales: »V ostalem pa moram priznati, da me je material, ki je tu obdelan, naravnost navdušil...«. Se krepkeje je povedal tovariš Vranc: »Če sprejme delo zadruga Pedagoški tisk, se sme pričakovati velik odziv naročnikov. Delo je potrebno vsakemu učitelju! Ze objava kazala bo mogla vzbuditi zanimanje za delo, kakršnega doslej še nismo imeli!« — Zato naj ne bo na slovenskih tleh učitelja, ki si ne bi oskrbel Ledinikove razprave »Moj oddelek«.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 »Slovenski učitelj«, pedagoška revija in glasilo Slomškove družbe v Ljubljani, prinaša v svoji 1. številki letnika 1939. poročilo občnega zbora podružnice Slomškove družbe v Ptujju. Iz tega poročila posnemamo tudi sledeče: »To podružnico sta ustanovljala tovariša Ambrož Rusjan, bivši šolski upravitelj v Ptujju in sedanji okrajni šolski nadzornik v Celju, ter Rafael Zazula, okrajni šolski nadzornik v Ptujju, ravno eno leto. Njuno delo je bilo jako težavno, ker učiteljstvu še vedno toliko manjka splošne naobrazbe, da se ne more osvoboditi puhlih fraz naprednjakarstva in se lovi v temi brez jasnih pogledov... Vsa težavnost našega položaja je v

9. Poizkusne šole naj obstajajo še nadalje, vendar pa naj država nudi tej eksperimentalni pedagogiki več pažnje. Pri teh šolah naj se osnujejo posebne stanice za pospeševanje kmetijstva in stanice za pospeševanje obrti in industrije.

10. Končna zahteva češkoslovaške nove šole naj bo ta, da se loči šolska uprava od politične. Osamosvojitve šolske uprave pomeni poenostavljenje šolske administracije, kakor tudi hitrejšje šolsko uradno poslovanje.

AKCIJA JUU ZA ČEŠKOSLOVAŠKE UCITELJE

Seznam nadaljnjih prispevkov:

Jugoslovnsko učiteljsko združenje, centrala Beograd	din 2.000,—
Učiteljsko društvo Radovljica	99,—
Učiteljsko društvo Bjebovar	200,—
Učiteljsko društvo Užice	344,—
Učiteljsko društvo Vukovar	293,—
Učiteljsko društvo Kolašin	384,—
Učiteljsko društvo Ljutomer	100,—
Učiteljsko društvo Šoštanj	200,—
Učitelj(ce) šole »Svetega Save«, Bitolj	65,—
Učiteljski zbor šole Kralja Petra I., Indija	50,—

Vsega din 3.735,—

Prej zbrano in objavljeno .. 8.912,50

Skupaj din 12.647,50

Prosimo, da tudi ostala učiteljska društva pohitijo s prispevki.

Uprava.

— Šolskim upraviteljem! Ker so krediti za knjižnice že izčrpani in, da boste mogli naročiti Ledinekovo razpravo »Moj oddelek« tudi za tamkajšnjo knjižnico, vam sporočamo, da bo zadruga Pedagoški tisk v Mariboru samo pri tem naročilu izjemoma počakala na plačilo do jeseni.

— Sporočam, da s tov. Lampičem sestavljam Prvo knjigo za uporabo pri pouku branja po globalni metodi. Do jeseni bo že na razpolago, če se javi nekaj tovarišev(-ic), ki bi poučevali v smislu te metode. Prosim, javite mi, kdor bi to metodo preizkušal. Sestali se bomo in se o vsem pogovorili. Glob. metoda je za otroke najbolj primerna in poučevanje po nji lahko. Poizkusite. Sočasno prosim, naročite moju brošuro, da krijem vsaj polovico dolžnega zneska. Leo Pibovec — Jesenice.

Osebne zadeve

—i Upokojeni so: Avrelija Hrastnik v Gor. Logatcu, Marija Sadar-Kleinmayr v Ljubljani, Marija Stare v Zelimljah, Evgen Nagy v Domanjševcih v Prekmurju.

roda», 41 knjig in 9 knjig izrednih publikacij v skupni nakladi 1.101.300 izvodov.

Učiteljski pevski zbor Emil Adamič (UPZ), odsek sekcije JUU za dravsko banovino v Ljubljani, je bil ustanovljen v novembru 1925. V njem sodeluje 80 učiteljev in učiteljic iz vse Slovenije. Zbor si je zastavil nalogo: gojiti in širiti slovensko, jugoslovnsko ter slovansko narodno in umetno pesem, pospeševati in širiti glasbeno kulturo sploh, delovati za povzdigo mladinskega petja, vzgajati učitelje - pevovodje ter sestaviti centralno knjižnico muzikalij v svrhu izobrazbe učiteljev - pevovodij.

V teku svojega obstoja je imel zbor nad 80 glasbenih prireditvev doma in v tujini. Razen vsakoletnih koncertov v Ljubljani, je nastopil večkrat v Mariboru, Zagrebu in Beogradu ter v vseh večjih krajih Slovenije. Leta 1930. je imel koncertno turnejo po Češkoslovaški republiki, leta 1931. turnejo po Vojvodini. Leta 1935. je obiskal Bolgarijo, leta 1936. je bil na krajišnji turneji po Prekmurju in Medjimurju, a leta 1937. je obiskal Srbijo v znamenju proslave 25-letnice njenega osvobodjenja. Zbor je priredil koncerte ob priliki večjih učiteljskih zborovanj (Kranj, Novo mesto, itd.) in skupščin (Zagreb), novembra meseca 1938. je priredil koncert v Mariboru v okviru proslave 20-letnice osvobodjenja in zedinjenja, katero so priredila obmejna učiteljska društva. Učiteljski pevski zbor je izdal 2 glasbeni ediciji pod naslovom: »Mladini« in »Materinski dan«.

Skrb za izvenšolsko delo.

Upoštevanje važno dejstvo, da mora učiteljstvo v isto vnoem kakor v šoli, prevzeti tudi izven šolske učilnice skrb za strokovno

in splošno izobrazbo ljudstva, je morala učiteljska organizacija posvečati v vseh dobah svojega obstanka veliko pozornost učiteljskemu izvenšolskemu delu. Treba je bilo to delo sistemizirati ter prožiti iz centrale svojim članom vso potrebno pomoč in moralno oporo.

Kljub temu, da je povzročalo prav to prizadevanje učiteljstvu in njegovi organizaciji največ razočaranj in ovir, ni smela organizacija pustiti v nemar ta bistven del učiteljskega dela.

Zato se je ustanovil takoj po zedinjenju v okviru organizacije poseben »prosvetni odsek«, ki se je pozneje preimenoval v »odsek za izvenšolsko delo učiteljstva«.

V teku let si je ta odsek nabral dragocenih izkušenj ter je stopal čedalje bolj smotrno k izpolnitvi in konkretizaciji programa za prosvetno delo učiteljstva izven šole.

Iz prvih splošnih obrisov je prešel ta odsek k izgotovitvi načelnih smernic za izobraževalno in organizatorično delo na slovenskem podeželju ter osnoval na tej podlagi »Klub prijateljev vaške kulture«.

Temu programu se je priključil v zadnjih dveh letih še sociološki študij otroške okolice in psihološko proučevanje našega otroka v tej zvezi. Tako izpolnjen odsek deluje že dve leti v okviru učiteljske organizacije pod imenom »Učiteljski pokret«.

Ze dolgo prej ustanovljeno glasilo za učiteljsko izvenšolsko delo »Prosveta«, ki izhaja kot priloga »Učiteljskemu tovarišu«, je posvečeno v zadnjih letih izključno temu smotru in beleži v tem pogledu že prav zadovoljive uspehe.

Organizacija pa se je tudi mnogo prizadevala, da usposobi čim več učiteljev za gospodarsko delo med ljudstvom. Zato je organizirala za učiteljstvo več zadržno-knjigovodskih tečajev. Tečaji so se vršili o počitnicah v letih 1929., 1931., 1932., 1933. Leta 1937. pa je priredila tak tečaj tudi za brezposelne učiteljske abituriente. Udeležba učiteljev na naštetih tečajih je znašala: 20, 38, 40, 31, 37. Skupaj je usposobila za delo pri zadrgah 166 učiteljev.

Socialno in gospodarsko delo.

Pomožna akcija za revne otroke. V letu 1936. je ustanovila učiteljska organizacija »odsek učiteljic«, ki si je nadel za eno svojih glavnih nalog skrb za zbiranje prispevkov za revne otroke v Sloveniji, zlasti v obmejnih krajih. V letu 1938. je organiziral odsek v okviru PRK široko pomožno akcijo v korist revnim obmejnim šolam. Poleg velikega socialnega pomena je to delo važno tudi v vzgojnem pogledu: vzbuja in utrjuje narodno zavest in čut skupnosti.

Za socialno in gospodarsko okrepitev učiteljstva je ustanovljenih več socialnih in gospodarskih naprav. »Učiteljska samopomoč«, posmrtnina podporna ustanova, izplačuje po smrti svojih članov njegovim svojim tolikokrat po 5 din, kolikor ima članov. Ustanovljena je bila leta 1898. Članov ima 2640, posmrtnina znaša 13.200 din. »Samopomoč učiteljskih otrok« deluje na isti osnovi kakor »Učiteljska samopomoč«, le da izplačuje zavarovancem ob polnoletnosti odpravnino, v primeru zavarovaneve smrti pa njegovim svojim posmrtnino. Višina podpornine dosega sedaj 2600 din. »Učiteljski dom v Ljub-

tem, da je učiteljstvo odtujeno slovensko katoliški miselnosti in brezciljno tava v meglenem tovarištvu in naprednosti, ki pa je brez vsebine. Izredno važna je svetovno nazorska opredeljenost učiteljstva, ki ni le za sebe siljena reševati tega vprašanja, ampak je pri svoji vzgojiteljski funkciji primorana v prvi vrsti biti na jasnem v tem pogledu. Dandanes se mnogo govori in piše o strnjnosti pouka. Jaz sem mnenja, da je v prvi vrsti potrebna strnjnost v vzgoji. In ker je ta strnjnost po današnjem stanju stvari možna samo v dveh smereh, v materialističnem in krščanskem svetovnem nazoru, je nujno, da je sleherni učitelj najprej in predvsem sam zase strnjn

ljani« in »Učiteljski dom v Mariboru« sta internata za srednješolske dijake, prednost imajo učiteljski otroci. Prvi je otvorjen leta 1935, drugi pa leta 1932. »Učiteljski zdraviliški dom« v Rogaški Slatini služi za okrepitev in odih bolnim in okrevajočim učiteljem, sprejema tudi goste. »Dom učiteljic v Ljubljani« zbira še sredstva za svojo stavbo. V domu bi bila stanovanja za upokojene učiteljice, pripravljena pa bi bila v njem tudi primerna prenočišča za članice. »Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta« in »Češlja kreditna zadruga« sta dva učiteljska denarna zavoda, ki pomagata učiteljem v potrebi s posojili za zmerne obresti. »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani ima svojo knjigarno v Ljubljani in podružnico v Mariboru, svojo knjigovoznico in izdelovalnico svetlopisnega papirja. V učiteljskih rokah je od leta 1906. Je ena največjih slovenskih tiskaren. Njena naloga je z dobičkom pomagati socialnim učiteljskim ustanovam. Vse te ustanove poslujejo danes kot samostojne zadruge. Leta 1932. je bilo ustanovljeno »Društvo za zgradbo učiteljskega doma v Omišlju«, ki zbira sredstva za postavitev zgradbe. Parcelo že ima. Dom ima za cilj, služiti bolnemu in oslabelemu učiteljstvu za okrepitev.

Za uravnavanje dela vseh naštetih gospodarskih in socialnih ustanov obstoja pri sekciji JUU poseben odsek »Gospodarski svet«.

Slovenska učiteljska organizacija vrši že desetletja nad vse važno delo v korist slovenske šole, slovenskega naroda in učiteljskega stanu.

in cel mož. Potreba po izoblikovanju te strnjivosti je tisti raison d'être, ki upravičuje obstoj Slomškove družbe in njenih podružnic... Nam tudi ni dana ista predpravica, da bi smeli zborovati ob šolskih dnevih, ker smo pač bili takrat, ko se je delal naš uradniški zakon, državljani drugega reda...»

—I »Nova vlada ne bo ostala na pol pota«. Pod tem naslovom prinaša »Slovenec« z dne 12. februarja tudi sledeče: politični krogi so z največjim odobravanjem sprejeli prvi ukrep Cvetkovičeve vlade, ki je naročil vsem podrejenim organom, da se morajo ustaviti vsa napovedana preganjanja in morebitni odpusti uradništva, ki je pri decembrskih volitvah delalo za dr. Mačka. Ta ukrep je bil vsekakor najbolje sprejet v hrvaških krajih. Prvi ukrepi nove vlade jasno napovedujejo, da je nova Cvetkovičeva vlada krepko odločena na vso moč nadaljevati započeto delo ter da pri tem ne bo ostala na pol poti, še manj pa, da bi ponavljala napake svojih predhodnikov.

—I »Vzgojne ovire in napake sedanjega časa« in »Kaj dela in hoče sodobna šola« sta naslova obširnih poročil priobčenih v »Slovenskem narodu« od 8. in 10. februarja o tednu roditeljskih večerov poskusne šole za Bežigradom.

—I »Jutro« z dne 11. februarja prinaša pod naslovom »O vzgoji narodne zavesti« dalje poročilo o predavanju prof. Sava Cermelja, ki ga je imel na roditeljskem sestanku bežigradske šole, med drugim: »Predavatelj je nato na posameznih zgodovinskih primerih iz preteklosti in sedanjega časa posredno prikazal poslušalcem, kaj je prav za prav bistvo narodne zavesti, katero zasleduje narodnostna vzgoja. Glede te vzgoje moramo biti iz srea hvaležni predvsem našemu učiteljstvu, ki je na svojem mestu in se pri izvajanju te velike naloge in dolžnosti ne ustraši niti žrtev, če je treba. Vso svojo skrb posveča generaciji iz povojne šole, da bi se otresla vseh spon, ki nas še vežejo na preteklost. Nova generacija je določena, da prinese čist narodnostni duh v naš narod, da utrdi zavest svobode in samostojnosti narodne države. To je tista zavest, na katero prejšnji rod zvečine ni bil pripravljen. Toda prav pri tem delu naleteva učitelji na težke ovire: kaj pomaga vse njegovo prizadevanje, če neprevidevne opazke ali članki in spisi, na katere naleti otrok izven šole, uničujejo njegovo delo? Nepremišljena beseda, ki je morda samo izraz trenutnega nezadovoljenja ali razočaranja, more v mladi duši izzvati dvom v učiteljevo besedo in ta dvom se ne ustavi le pri predmetu, temveč onemogoča sploh vsako vzgojo. Rod pa, ki tako dorašča, ne bo le brez prave narodne zavesti, ampak bo tudi brez značaja.«

—I Pod naslovom »Kaj pravite?« prinaša »Slovenec« z dne 11. februarja sledeče: Na neki ljubljanski šoli so ta teden predavanja za stare šoloobveznih otrok tistega okraja. Do srede tedna je šlo vse lepo v redu, zato pa je tembolj v četrtek iznenadilo število poslušalstva — skoraj same matere —, ko je slišalo namesto narodnostne vzgoje političen govor. Odgovorni voditelj predavanja je angažiral nekoga nevzgojitelja, ki je predaval o vzgoji. Oba sta našla sotrudnika v nekem debaterju iz neposredne bližine, ki naj bi pomagal ustvariti potrebno štimungo. Kakšne vrste predavanje je to bilo, se ne razvidi samo iz osebe predavatelja, ki je notoričen »narodni naprednjak«, ampak tudi iz predavanja samega, ki je obravnavalo tudi naš režim, češ, da ne skrbi za invalide in dobrovoljce. Vprašam sedaj: 1. S čigavim pooblastilom se ta gospod poteguje za invalide in dobrovoljce? 2. Jeli sam invalid ali dobrovoljec? 3. Jeli kdaj v preteklih 20 letih vprašal odgovorne voditelje, kaj so že napravili za invalide in dobrovoljce? Sicer pa na predavanja pedagoških tednov ne spadajo nobena politična vprašanja bodisi neposredno, bodisi posredno, ker za to so poklicani drugi činitelji, nikakor pa ne šola. To je tembolj obsodbe vredno, ker je bil ta pedagoški večer očividno aranžiran z namenom, da gotovi ljudje dajo duška svojim političnim čustvom. Nam staršem in otrokom pa politični razporov in čustev kogar koli ni nič mar in prosimo, da bi pedagoški večeri služili za to, za kar so namenjeni. Najbolje bi pa, mislim, bilo, če bi se vzgojni tečajji prirejali za gospode, ki ne vedo, da deca potrebuje vsega bolj za svoj duševni in moralni napredek, kakor politike, posebno če je taka, kakor je pri srečju nekaterim.

—I »Važni ukrepi za povzdigo sadjarstva«. V tem članku prinaša »Domovina« z dne 9. februarja tudi: »Sadjarstvo postaja važna panoga našega kmetijskega gospodarstva, in to po veliki zaslugi našega učiteljstva, ki že dolga desetletja deluje na tem področju. Vsaka šola je še nedavno imela šolski vrt, na katerem je dobil učenec nazorni pouk o cepljenju, sajenju, gnojenju in oskrbovanju sadnega drevesja. Žal so v zadnjih desetletjih izginili številni šolski vrtovi. Vse prizadevanje poklicanih činiteljev mora stremiti za tem, da se vrnejo našim šolam šolski vrtovi in na novo ustanovijo, kjer jih doslej ni bilo. Učiteljstvo je zbudilo smisel za sadjarstvo v našem narodu in položilo tako osnovo za razvoj drevesnic, ki skrbijo za prikladen sadni naraščaj po nizki ceni.«

—I Pomanjkanje učnih moči. Na osnovni šoli na Pragerskem bi bila potrebna vsaj še ena učna moč. Šola ima štiri razrede, katere pa poučuje le en učitelj in ena učiteljica, ki sta oba ves dan pre zaposlena. Čudno je, da ne dajo vsaj eno pomožno moč, ki bi zastopala oba odsotna, ki sta že precej časa bolna. »Večernik«, 7. februarja.

Učiteljski pravnik

—§ Vrnitev odtegljajev — 360 din vplačan za »Zvezo nabavljajnih zadrug v Beogradu«. V zadnji številki »Učit. tovarisa« smo priobčili pod gornjim naslovom na tem mestu navodilo glede zahtevka za vrnitev odtegnjenega zneska. Ti zneski (36 obrokov po 10 din) so se pričeli odtegovati od 1. julija 1928. dalje vsem aktivnim in upokojenim državnim uslužbencem, zato so upravičeni pravni nasledniki do povračila odtegljajev po uslužbencih, umrlih po 1. juliju 1928.

Učiteljska tiskarna

—t Zakaj si ne naročite zgodovinskih in zemljepisnih sličic? Zakaj si ne olajšate šolskega dela? S sličicami boste dosegli, da bo zgodovinski in zemljepisni pouk zanimiv. Naročite in poskusite, kar bi morali že davno napraviti, ne bo Vam žal. Uspeh bo boljši!

—t Šolskim upraviteljstvom Ljubljane in ljubljanske okolice priporočamo zemljevid Ljubljane in ljubljanske okolice. Zemljevid ne sme manjkati v nobeni šoli.

—t Priprava učencev za vstop na gimnazijo se bliža. Priporočamo dr. Pavla Kozine in Ljudevita Mlakarja: Slovnična in računska snov za sprejemni izpit v srednjo šolo.

Mladinska matica

— Mladinska matica je odkupila sledeče rokopise: »Iz starih in novih časov« od Vlada Klemenčiča, »Dij« od Frana Roša, »Mama, kruha« od Oskarja Hudaleca, »Pisane izprehode« od Anice Cernejeve, slikanico »Dedek Miha« od Radovana in Marte Klopčiča in »Nergo« od Josipa Ribičiča. Zanimivo je, da so vsi letošnji nagajenci iz lepe Štajerske. Tudi avtorja slikanice Marta in Radovan Klopčič sta iz Maribora. Pa še to je zanimivo, da so vsi avtorji učitelji ali profesorji.

—mm Slikanica »Dedek Miha«, ki sta jo izdelala Marta in Radovan Klopčič, izide v krasni izdaji v večbarvnem tisku za veliko noč. Besedilo je priredila Anica Černeje. Opozorjamo že sedaj na to lepo knjigo.

—mm V letošnjih rednih izdajah izidejo sledeče knjige: Tone Seliskar: »Janko in Metka« z ilustracijami Draga Vidmarja, Fran Roš: »Dija« z barvnimi ilustracijami Ksenije Prunkove in Vlada Klemenčič: »Iz starih in novih časov« z ilustracijami Hinka Smrekarja. Prva knjiga je lepa socialna mladinska povest, ki izide istočasno tudi v hrvaškem prevodu, druga je prigrizna zgodba, ob kateri bodo uživali naši najmlajši, tretja pa je zbirka zgodovinskih črtic, ki bo imenitna pomožna knjiga za zgodovino, sestavljena po sodobnih načelih. S to knjigo bo posebno ustrezno učiteljstvu. Vložena bo tudi posebna prošnja na ministrstvo, da se bo smela knjiga uporabljati kot pomožna učna knjiga.

—mm Mladinska matica se udeleži razstave jugoslovenske knjige, ki se bo vršila aprila meseca v Sofiji.

—mm Še vedno imamo v zalogi 3. zvezek Cicibanove knjižnice po 1,50 za izvod. To je knjižica, primerna za otroke prvih razredov.

—mm Četrta zvezek Cicibanove knjižnice izide v kratkem s pomladansko vsebino. Knjižica, ki bo bogato ilustrirana, uredi Fran Roš. Rezervirajte si potrebno število izvodov.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Opozorilo. Prosimo članstvo, posebno alte in tenorje, ki še niso poslali svojih izjav za odtegljaje v turnejski fond, da store to čimprej, ker jih tajništvo nujno potrebuje.

Tajništvo.
—pev. Prihodnji pevski tečaj se bo vršil 24., 25. in 26. marca t. l. v Ljubljani v prostoru, ki ga bomo pravočasno objavili.

Šolski radio

—r XIX. Torek, 21. februarja: V pustni noči; igrica. Spisal Josip Ribičič. Izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti. Vodi g. Mirko Demšar. II.—III.

—r Petek, 24. februarja: Korsika in Tunis; g. Viktor Pirnat. Domovina velikega Napoleona, francoski otok Korzika, in dozdevno samostojni afriški Tunis, država pod francoskim pokroviteljstvom, sta pred kratkim postala predmet svetovnega zanimanja. Obe za nas v mnogočem čudoviti deželi bosta v obliki improvizirane reportaže in razgovora prikazani mladini. Predhodno opozorilo na njun položaj in pomen v Sredozemlju potrebno. Tudi zemljevid naj ne manjka. (Avtor reportaže je obe deželi prepotoval.) II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 19. februarja, ob 17. uri predaval g. inž. Fran Mežan: Hlevski gnoj in gnojnica — temelji modernega gospodarstva.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz Brzjavne pozdrave in izraze solidarnosti izvršnemu odboru JUU, odnosno predsedniku Ivanu Dimniku je poslalo:
Učiteljstvo viškega sreza;
Učiteljstvo sreza Bosanska Krupa;
Učiteljstvo bosiljgrajskega sreza;
Učiteljstvo iz Kumanova in žegligovskega sreza.

Iz društev

— V POROČILU JUU — SRESKEGA DRUŠTVA PTUJ o zborovanju 12. decembra sta med naštetimi slovenskimi pedagogi pomotoma izpadli imeni dveh naših vodilnih pedagogov univ. prof. dr. Ozvalda in prof. Siliha. Upamo, da so to napako čitatelji poročila sami popravili, vendar opozorjamo nanjo in jo s tem popravljamo.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR - LEVI BREG je zborovalo 21. jan. t. l. v krčevinski šoli. Od 90 članov navzočih 76, t. j. 85 %, od 14 odsotnih se jih je 9 opravičilo.

Ob otvoritvi se je tov. predsednik spomnil 20 letnice smrti Ivana Cankarja in dne 15. jan. t. l. umrlega župnika v Št. Ilju v Sl. g., znanega obmejnega borca in za složno narodno-obrambno delo vnetega narodnjaka gosp. Evalda Vračka. Obema so zborovalci v spomin zaklicali trikratni: slava! Ob navdušenem pritrjevanju zborovalcev je ugotovil, da izhaja iz naših vrst naš iskreni tovariš, naš prejšnji sreski, sedaj novoimenovani banovinski šolski nadzornik g. Ferdo Bobič, ki pozna in bo zato tembolj upošteval potrebe in težnje ljudskega šolstva in učiteljstva, predvsem obmejnega, zato mu k temu imenovanju čestitam. Pozival je baš ob teh časih borbe JUU za naše gnotno in pravno izboljšanje, za naše človekoljubne ustanove k stanovski slogi.

Po objavi najvažnejših dopisov in situacijskega poročila so bili izbrani za poverjenike: za Mladinsko matico tov. Pur Ivan, za UT tov. Andrejčič Ivan in za UD v Mariboru poleg tov. predsednika še tov. Fürstova. Po priobčitvi glavnih točk iz predlogov JUU za fin. zakon so bili sprejeti še sledeči dodatni predlogi, ki jih blagovoli naša sekcija dostaviti v nadaljnje poslovanje centrali JUU:

1. Narodnostne in krajevne razmere stavijo na učiteljstvo v obmejnih krajih posebno težke naloge, zato naj bo deležno v smislu § 82. zak. o nar. šolah predvidenih nagrad in sicer v obliki splošnih doklad k plači.

2. Učiteljstvu onih banovin, v katerih se predpisuje nošenje posebnih oblačil v šoli, naj se prizna poseben prispevek za nabavo in ohranitev teh oblačil.

3. Učenci obmejnih ali narodnostno ogroženih in gospodarsko ter socialno slabo situiranih pokrajin naj ob prispevku države in banovine uživajo brezplačno, vsaj pa znatno cenejšo dobavo vseh šol. potrebščin iz državnih in banovinskih zalog, istotako šole in šolske občine za svoje potrebsčine.

4. Učitelji-pripravniki često čakajo leta in leta na postavitve v IX. skupino, zato naj se postavijo vanjo takoj po dosegju zadevnih pogojev.

Blagajnik tov. Košutnik je pozival glasom svoječasnega sklepa poverjenike (šol. upravitelje) na šolah k rednemu nakazovanju članarine za učiteljstvo — članstvo posameznih šol. Učiteljstvo tega sreza visoko ceni oblastveni načrt za ustanovitev šolskega muzeja v Ljubljani, prosi pa sekcijo za posredovanje, da se tak muzej za šole bivše mariborske oblasti ustanovi v Mariboru.

Tov. predsednik poroča o zadnji seji obmejnošolskega odbora in seji meddruštvenega narodnoobrambnega odbora, kjer se je sklepalo o delovnem načrtu in o tem, da bo od sledje organizirala in vodila akcijo obmejnih božičnic le velezaslužna CMD ob strnjem sodelovanju ostalih ustanov. Podrobnosti navedenega odsekovnega in odborovega dela so — interna zadeva!

Predsednikovo predavanje »Spoznava šol. novince iz predšolske dobe« je bilo pripravljeno, a preloženo, ter je o elementarnem razrednem delu podala vsestransko zanimivo, temeljito in nazorno demonstrirano poročilo tov. Vizerjeva iz Maribora. Sledila je stvarna in nenavadno živahna debata, predvsem za in proti veliki tiskanici ter so vanjo posegli tovariši: nadz. Močnik, Andrejčič, Horvat, Babnik, Habermutova, Lapajnetova, Sardoč, Vauda i. dr. Sklep: prihodnji sledi poročilo koreferenta ter na predlog tov. nadz. Močnika tudi predavanje inž. Miklavčiča o pogozdovanju. Zborovali bomo 4. ali 11. marca. Vauda Mirko, preds. Rečnik Ivanka, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG je zborovalo dne 11. februarja v Mariboru. Navzočih je bilo 94 članov, t. j. 83 %.

I. Situacijsko poročilo in dopisi: Preds. tov. Petrovič je prikazal položaj v organizaciji in delu, ki je bilo izvršeno. Tov. Vranc je poročal o programu novega odbora pri sekciji (Ped. literarni odtok), tov. Ledinek pa je podal poročilo o US. Pri čitanju dopisov se je razvil krajši razgovor o napredovanju učiteljev in o prevedbi kontraktualcev. Nadzornik g. Senica je priporočal učiteljstvu, da se udeležuje diskusijskih večerov Pedagoške centrale v Mariboru, kj se vrše vsako drugo soboto ob 16. uri na učiteljski šoli. Namesto članarine PC se bo nakazal enkratni znesek 300 din.

II. Tov. Kašpar je podal precej obsežen, a zanimiv referat o glavni skupščini v Zagrebu. Prikazal je v drastični obliki posamezne podrobnosti tega zgodovinskega zbora tako, da je članstvo šele sedaj dobilo pravo sliko o tej skupščini in je spoznalo vse sile, ki delujejo na rušenje naše stanovske organizacije. Posebej se je pomudil pri predavanju prof. dr. Čajkoveca o reorganizaciji naše šole ter je izrazil željo, da bi morda priloga »Prosvete« prinesla izveček tega predavanja.

III. Kot nekaj zaključek dvoletnega ciklusa predavanj o gospodarskem, družabnem in mladinoslovnem proučevanju našega otroka je predaval univ. prof. dr. Gosar o vprašanju nove družbe in šole. G. predavatelj je orisal najprej bistvo družabnega razvoja, potem je prikazal naše tipične slovenske prilike in vso pisano problematiko našega življenja. Ob koncu je v svojstveni obliki pokazal naloge šole in učiteljstva v preoblikovanju naše slovenske družabne strukture. Postavil je zahtevo v preorientaciji prosvetnega dela v pravcu poznavanja osnov socialno-ekonomskega dogajanja v življenju naroda in v poznavanju krajevnih prilik in v podpiranju — izobraževalno in vzgojno — zdravega in pravičnega družabnega razvoja. Svoje predavanje je zaključil: »Tako delo bo utrdilo učiteljstvo pozicijo med ljudstvom ter bo učitelj postal najvažnejši inteligenčni faktor pri nas.« V razgovoru, ki so se ga udeležili tov.: Vranc, Kopriva, Podgornik, Kontler in Ledinek, se je pokazalo, da del učiteljstva že pravilno pojmuje pravo prosvetno delo, da pa je potrebno še mnogo študija, posebno študija socioloških in ekonomskih vprašanj. Vsaka knjižnica (šolska) naj bi imela vsa naša tozadna dela, nikjer pa naj bi ne manjkalo temeljitih del g. predavatelja. Izrečena je bila tudi misel, da se naš bodoči učni načrt ne bo smel prikojevati le po eni ali dveh komponentah slovenskega življenja, temveč bo mogel biti — če bo hotel biti dober in ustrezajoč — rezultat celotnega slovenskega kulturnega in gospodarskega prizadevanja.

Iz izjav zborovalcev je bilo posneti, da so bili s tem zborovanjem izredno zadovoljni in si žele več takih. Prihodnje zborovanje bo 4. marca v Studencih.

Petrovič Simon, preds. Ledinek Miloš, taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA, VZHODNI DEL je zborovalo dne 6. februarja 1939. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Navzočih 54 članov, t. j. 63 %.

Predsednik tov. Kosin je po pozdravu podal situacijsko poročilo. Med drugim je poudaril, da je »Samopomoč« v veliki nevarnosti zaradi novega pravilnika, in so storjeni vsi ukrepi, da se zagotovi njen nadaljnji obstoj, vendar pa uspehi še niso znani. Predlogi za finančni zakon so bili tiskani v »Učit. tovarisu« in so zato znani vsem. Poročal je tudi o sestanku poverjenikov za gospodarski dvig Učiteljske tiskarne ter zelo priporočal pristop združnikov, saj je omogočeno odplačevati deleže že po 10 din mesečno.

Tov. blagajničarka je poročala, da plačujejo večino vsi člani članarino v redu, razen ene šole, ki še nima svojega poverjenika.

Tov. Završanova pa je podala poročilo o uspehu akcije za pomoč revnim obmejnim otrokom. Dasiravno ji manjkajo poročila še iz mnogih krajev, je že sedaj razvidno, da je akcija dosegla svoj lepi namen v polni meri.

Nato je predavala tov. ga. J. Likarjeva o temi: »Moje potovanje po Italiji in Libiji«. Zelo skrbno in zanimivo sestavljeno predavanje so spremljale skioptične slike in smo zato pozornost sledili gospe predavateljici ter v duhu doživljali vse zanimivosti in lepote opisanih krajev. Za lepo predavanje je žela predavateljica priznanje in zahvalo vseh navzočih.

Kosin, predsednik. Franjo Čuk, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k »Živi izviri«, Matičičev zgodovinski roman, je vsekakor izredna novost v našem slovstvu, tako po vsebini kakor tudi po slogu in lapidarnem jeziku. Prav spričo te svoje bogate originalnosti je bila knjiga odlikovana s prvo banovinsko literarno nagrado, ki so ji jo prisodili naši najboljši literarni kritiki. Knjigo našemu učiteljstvu toplo priporočamo. Dobi se po knjigarnah in pri založniku (Ljubljana, Marmontova 11) tudi na obroke. Vezana 96 dinarjev.

LOJZE PRIMOŽIČ, učitelj v Vavti vasi, naznanja v svojem in v imenu soproge Alme in otrok Vlaste in Jožice, da je umrla in odšla med nebeške krilatec naša zlata

JASNICA

v 7. letu starosti dne 8. februarja, pokopali pa smo jo 10. februarja ob 16. uri na pokopališču v Vavti vasi. To našo neizmerno bol sporočamo svojim sorodnikom, prijateljem in znanecem. Obnem se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili, ji darovali vence in nas tolažili ob težkih dneh. Posebna zahvala učiteljskemu zboru in učencem v Vavti vasi in Sokolu v Straži.

V Straži dne 11. februarja 1939.

Zalužje ostali.